

og hvad jeg har erfaret ved Meddelelser fra Folk fra Landet, som jeg har talt med, har heller ikke just styrket den Mening hos mig. Der er vistnok nogen Rimelighed i, hvad jeg har hørt sige, at Forholdene for saa vidt paa Landet iaar stille sig gunstigere end i de tidligere Aar, at der paa Grund af den i alt Fald i Kvantitet store Øst, som vi have havt, er fremtaldt ikke ringe Arbeide, og at omvendt de lave Priser, som Kornet har, bevirker, at Priserne paa forfjellige Livsformødenheder ere noget lavere, og at det er lettere ved Indsamlinger at tilveiebringe Korn til de Fattige. Men hvorledes det nu ogsaa i den Henseende forholder sig, erkjender jeg altsaa, at i alt Fald for en Del af Landets Vedkommende de Forudsætninger, hvorfra de ærede Forslagsstillere ere gaaede ud, sikkert kunne siges at være til Stede. Og det maa jo ligeledes erkjendes, at Tilstedeværelsen af saadanne overordentlige Forhold ville gjøre overordentlige Forholdsregler derimod nødvendige. Det kunde nu vistnok være noget tvivlsomt, om deri ligger en tilstrækkelig Begrundelse for, at Lovgivningsmagten sætter sig i Bevægelse paa dette Omraade, og det kan vel endogsaa være et Spørgsmaal, om det ikke kunde have sine Ulemper, at man saaledes ad offentlig Vej søger at gribe ind i Forholdene, og navnlig, om det ikke kunde virke skadende og tilbageholdende paa den private Godgjørenhed, som ellers vilde være rede til at træde frem. Jeg har ikke turdet tilbageholde den Bemærkning, at det maaste ikke er saa heldigt, at netop samtidigt med Opræbet fra Understøttelsesforeningen i Kjøbenhavn til den private Godgjørenhed er dette Lovforslag fremkommet og stiller en Virksomhed fra det Offentliges Side i Udsigt, som maaste kunde holde Mange tilbage. Men denne Omstændighed skal dog ikke for mit Vedkommende være nogenformodt Hindring for at gaa ind paa den Tanke, at der ad Lovgivningens Vej kan være at træffe Foranstaltninger til at afhjælpe de tilstedeværende Forhold.

Spørges der nu om, hvorvidt det, som de ærede Forslagsstillere her have bragt i Forslag, er Noget, som kan afhjælpe Nøden og i og for sig er tilraadeligt og ubetænkeligt, kan jeg vist ikke Andet end erkjende, at naar man afser fra Lovforslagets § 3, er det i dets øvrige Bestemmelser ikke Noget, der kan vække Betænkelighed. Det, som Lovforslaget, naar man, som sagt, ser bort fra § 3, egentlig gaar ud paa, er jo kun det at bemyndige Kommunerne til, uden at behøve nogen yderligere mellemkommende Bemyndigelse, at kunne bidrage til det frivillige Fattigvæsen. Det er altsaa nærmere beset det, at man vil sætte Kommunerne i Stand til at yde denne Understøttelse fra det Offentlige, uden at denne Understøttelse faar Fattigunderstøttelsens Karakter og Virkning. Dette kan jeg nu i og for sig ikke Andet end erkjende for at være et

rigtigt og sundt Princip. Jeg tror i og for sig, at det er rigtigt, at den sædvanlige Fattigunderstøttelse netop er for dem, der under sædvanlige Forhold ikke ere i Stand til eller ikke ville ernære sig og deres, men at derimod de særegne Virkninger, som Lovgivningen har knyttet til Fattigunderstøttelsen, ikke ere paa deres Plads overfor dem, der kun paa Grund af usædvanlige og overordentlige Omstændigheder, hvorover de ikke kunne være Herrer, ere ude af Stand til at stæffe sig og Familie det Fornødne. Hvad enten vi se hen til Bevægelsen af og Udelukkelsen fra politiske Rettigheder eller Hindringen for Indgaaelsen af Ægteskab, eller de andre Virkninger, som Lovgivningen har knyttet til Fattigunderstøttelsen, er det vistnok saa, at, hvor berettiget disse Virkninger end kunne være overfor dem, som under almindelige og sædvanlige Forhold ere trængende til Fattigunderstøttelse, ere de ikke paa deres Plads og ikke berettigede overfor dem, for hvem dette kun gjælder under overordentlige Forhold. Forsaaavidt Lovforslaget har dette Indhold, er det jo heller ikke Andet, end hvad Lovgivningsmagten allerede gjentagne Gange er gaaet ind paa. Der er jo allerede tre Gange ved forfjellige Love af 27de November 1853, 15de Februar 1855 og 15de Januar 1856 gjort lignende Principer gjældende som det, disse omtalte Paragrafer gaa ud paa. Vel er det nu saa, at der paa de Tidspunkter, da de omtalte Love kom frem, var en større Trang til saadanne Bestemmelser, end der kan siges at være nu. Jeg mener ikke dermed, at Nøden var større, jeg siger heller ikke til, at der var andre Omstændigheder og Forhold, der da betingede en saadan Optræden, end de, der nu gjøre det. Dengang var det navnlig en pludselig indtrædende Dyrtd, nu er det en anden Kalamitet, som i en vis Forstand kan siges at være større, nemlig en ualmindelig haard Vinter og en deraf følgende Arbeidsløshed. Denne Ulykke er forsaavidt større, som Dyrtden, hvor uheldig den end kan være for de Fattige, dog pleier at ledes af Forhold, der medføre en ikke ubetydelig Forøgelse af Arbeidet og som følge deraf ogsaa en Forhøjelse af Arbeidslønnen. Men Grunden til, at en saadan Bestemmelse formentlig kunde siges at være mindre nødvendig nu end paa det Tidspunkt, da hine Love kom frem, er den, at i Mellemtiden ligge de forfjellige kommunale Love, ved hvilke de stedlige kommunale Bestyrelser jo have faaet en større Myndighed og en Myndighed, som tilbørlig vil overflodiggjøre videre Lovforslag i saa Henseende. Dette gjælder vistnok for saa vidt mindst for Landet, hvor Sogneraadet jo ikke har Ret til paa egen Haand at yde Bidrag til den private Godgjørenhed eller de Fattiges Kasse, men ifølge Kommunallovens § 26 c, som den ærede Forslagsstiller citerede, maa have Amtsraadets Samtykke. Med et saadant Samtykke kunne de altsaa gjøre dette. For Kjøbstadernes